

PRAWO DO NAUKI A PRAWO RODZICÓW DO ZAPEWNIENIA WYCHOWANIA I NAUCZANIA ZGODNIE Z ICH PRZEKONANIAMI W ORZECZNICTWIE EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA

Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oparte na Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności uznaje prawo do nauki sformułowane w art. 2 protokołu dodatkowego nr 1 do Konwencji za „niezbędne do realizacji praw człowieka”.

Artykuł omawia i podsumowuje aktualny stan orzecznictwa ETPC w omawianej kwestii, ze szczególnym uwzględnieniem problemu praw rodziców do poszanowania przekonań (w tym religijnych) w kontekście realizacji prawa do nauki i konsekwencjami skutków transmisji tych przekonań rodziców na prawa dziecka.

Trybunał w Strasburgu wiąże wymóg ochrony przekonań rodziców - związanych przede wszystkim z wolnością myśli, sumienia i wyznania - z pluralizmem poglądów stanowiącym jeden z fundamentów społeczeństwa demokratycznego. W tym też kontekście chroni przekonania rodziców przed niewłaściwym, nadmiernym prozelityzmem państwa w zakresie procesu nauczania. Niedopuszczalny w zakresie realizacji prawa do nauki jest także nadmierny prozelityzm rodziców. Od lat 70. ubiegłego wieku następuje rozwój orzecznictwa w tym zakresie. Wskazuje ono starania Trybunału w zakresie budowania kompromisu między ochroną praw dziecka, a przestrzeganiem praw rodziców, przy czym interesy dziecka stanowią zawsze wartość nadrzędna i priorytetową.

Słowa kluczowe: prawa człowieka; Europejski Trybunał Praw Człowieka, orzecznictwo ETPC; Europejska Konwencja Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; prawo do nauki; prawo rodziców do zapewnienia wychowania i nauczania zgodnie z ich przekonaniami

SUCH EDUCATION AND TEACHING IN CONFORMITY WITH THEIR OWN CONVICTIONS IN ECHR CASE LAW

European Court of Human Rights case law, based on the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms, regards the right to education, as per Article 2 of Protocol No 1 to the Convention, as “essential for the exercise of human rights.”

The paper discusses and summarizes the current status of ECHR case law in the subject matter with a particular focus on the issue of the right of parents for respect of their convictions, including the religious ones, in the context of the exercise of the right to

education. It also addresses the consequences of the translation of such parental convictions into children's rights.

The Strasbourg Court associates the requirement to protect parents' convictions related mainly to the freedom of conscience and religion with the pluralism of ideas, the latter being one of the foundations of a democratic society. In this context, the Court also protects parental convictions against improper, excessive proselytism of the state as far as the educational process is concerned. Parents' unreasonable proselytism within the scope of the exercise of the right to education is also unacceptable. Since the 1970s, case law in this respect has developed. It reflects the Court's attempts to create a compromise between the protection of children's rights and the respect of the rights of parents, while the child's interests are always regarded as a priority.

Key words: Human rights; European Court of Human Rights, ECHR case law; European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms; Right to education; Right of parents to ensure education and teaching in conformity with their own convictions